

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Helgeland Kraft AS
Postboks 702
8654 MOSJØEN

Vår dato: 10.03.2017
Vår ref.: 201603090-11
Arkiv: 311 / 152.2D2Z
Deres dato: 13.04.2016
Deres ref.:

Saksbehandler:
George Nicholas Nelson
22 95 92 17/genn@nve.no

Konsesjonspliktvedurdering for opprustning/utvidelse av Kaldåga kraftverk

Helgeland Kraft AS ønsker å ruste opp og utvide Kaldåga kraftverk i Vefsn kommune. Det er fremlagt to ulike alternativer, alternativ 1 og 2, i tillegg til et 0-alternativ. Etter innspill fra Helgeland Kraft har NVE utelukkende foretatt en vurdering av konsesjonsplikt for alternativ 1. Alternativet innebærer at eksisterende rørgate i dagen rives, ny tilløpstunnel legges i fjell og aggregat i eksisterende kraftstasjon oppgraderes til 21 MW.

Kraftverket ligger i Drevjavassdraget som er varig vernet mot kraftutbygging. Verneinteressene ligger nedstrøms kraftverket i nedre deler av vassdraget. Etter NVEs vurdering vil ikke alternativ 1 påvirke verneverdiene i vassdraget. Med alternativ 1 vil den regulerbare kraftproduksjonen (årlig middel) ved Kaldåga vil øke med 10,4 GWh.

Basert på foreliggende opplysninger om tiltaket, er det NVEs vurdering at alternativ 1 ikke utløser konsesjonsplikt etter § 8 i vannressursloven. NVEs vedtak er fattet med hjemmel i vannressursloven § 18, og kan påklages innen 3 uker til Olje- og energidepartementet.

NVE kan i medhold av eksisterende konsesjonsvilkår følge opp planlegging og gjennomføring av tiltaket. NVE skal godkjenne detaljplanene før anleggsarbeidene settes i gang.

NVE viser til brev med vedlegg fra Helgeland Kraft (heretter HK) datert 13.04.2016 med redegjørelse om planer for opprustning og utvidelse av Kaldåga kraftverk. Helgeland Kraft ber NVE vurdere om de fremlagte alternativene utløser konsesjonsplikt etter vannressursloven.

Vi viser også til e-post mottatt 10.10.2016 med kommentarer til høringsuttalelsene, der NVE anmodes om å prioritere vurdering av konsesjonsplikt for alternativ 1.

Eksisterende Kaldåga kraftverk

Kaldåga kraftverk ble satt i drift 12.11.1958, og er lokalisert på kote 110,5 i øvre deler av Drevjavassdraget i Vefsn kommune. Kraftverket mottar driftsvann fra tre magasin i serie i Kaldåga

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

(Femvatnet, Tovatnet og Envatnet), i tillegg til ett magasin i Bugtelva (Nivatnet). Vann fra Nivatnet overføres til Envatnet gjennom en 2,3 km lang overføringstunnel.

Fallhøyden mellom inntak i Envatn og Kaldåga kraftverk er ca. 564 m brutto. Driftsvannveien fra Envatn til kraftverket består av 200 m tunnel og 1,8 km rørgate i dagen. Kraftstasjonen ligger i dagen. Maksimal ytelse er 17 MW ved 3,6 m³/s, med en årlig produksjon på 68 GWh¹.

Kraftverket drives etter ervervs- og reguleringskonsesjon gitt ved kgl.res. av 17.01.1958.

Tiltakshavers redegjørelse

Begrunnelse for tiltaket

På grunn av alder, rehabiliteringsbehov, drift, økonomi og miljø er det nødvendig å gjøre tiltak i eksisterende kraftverk. I den forbindelse ønsker HK å vurdere opprusting av eksisterende kraftverk, eller en utvidelse gjennom et «nytt Kaldåga kraftverk» til erstatning for dagens kraftverk.

For å realisere en opprustning og utvidelse av Kaldåga kraftverk, er det nødvendig med økt produksjon for å kunne forsvare kostnaden.

Tekniske planer

HK har utarbeidet tre ulike alternativer for rehabilitering eller opprustning/utvidelse av Kaldåga kraftverk. De tekniske planene for hvert alternativ er beskrevet nedenfor.

Alternativ 0

Alternativet innebærer at eksisterende vannvei i dagen beholdes og at aggregatet rehabiliteres og rør vedlikeholdes. Alternativet presenteres som et referansegrunnlag og anses ikke som en del av søknaden om konsesjonsfritak.

Alternativet innebærer at kraftverket får maks slukeevne på 3,6 m³/s, ytelse på 17 MW, årlig produksjon på 71,4 GWh og vil koste 41 mill. NOK.

Alternativ 1

Alternativet innebærer at vannveien i sin helhet legges i fjell. Eksisterende kraftstasjon og avløpskanal benyttes. Aggregatet rustes opp ved å bytte turbin og turbinhus, samt noen andre mindre tilpasninger i stasjonen.

Vannveien vil bestå av eksisterende tilløpstunnel, ny boret sjakt, sprengt trykktunnel og rør i tunnel. Eksisterende rørgate i dagen rives og området rundt arronderes og vil naturlig revegeteres.

Hoveddata for kraftverket inkluderer maks slukeevne på 4,5 m³/s, ytelse på 21 MW, årlig produksjon på 78,4 GWh og en total kostnad for alternativet på 120 mill. NOK.

Alternativ 2

Alternativet innebærer bygging av et helt nytt kraftverk i fjell, der kun inntak og første del av eksisterende tilløpstunnel benyttes. Videre vil vannveien bestå av ny boret sjakt, sprengt trykktunnel og rør i tunnel og sprengt utløpstunnel.

¹ Kraftproduksjon hentet fra Helgeland Krafts egne internettsider

Nytt utløp flyttes ca. 450 m nedstrøms Kaldåga i forhold til dagens utløp. Ny utløpslokalitet er valgt ut fra grunnforhold (fjell i dagen) og at det markerer slutten på anadrom strekning (vandringshinder).

Kraftstasjonen legges i fjell. Påhugg til atkomsttunnelen er forutsatt lagt ved eksisterende stasjon. Utløpstunnelen er forutsatt drevet fra atkomsttunnelen. Eksisterende rørgate i dagen rives.

Hoveddata for nytt kraftverk inkluderer maks slukeevne på 4,1 m³/s, ytelse på ca. 21 MW, årlig produksjon på 82,6 GWh og en total kostnad for alternativet på 181 mill. NOK.

Virkninger for allmenne interesser

For alternativ 0 blir det ingen endringer i vannføringen i Kaldåga.

Økt slukeevne for alternativ 1 og 2 vil føre til at det går noe mindre vann i Kaldåga på dagens berørte strekning fra Envatn til eksisterende utløpskanal. Dette vil bare være i perioder med store flomvannføringer i vassdraget og restfeltene.

For alternativ 2 blir vannføringen redusert på den ca. 450 m lange strekningen mellom dagens utløpskanal og nytt utløp. HK anslår at strekningen trolig ikke er av spesiell verdi for akvatisk miljø på grunn av at elva her går i bratte stryk. I følge lakseregisteret er vandringshinderet for fisk ved kote 75 (Strypforsen), ved tunnelutløpet til alternativ 2. Den 450 meter lange strekningen som fraføres vann, er stort sett stri, og trolig lite attraktiv for fisk. Det lever trolig noe stasjonær ørret i elva. På dette grunnlaget vurderes alternativ 2 til å kunne medføre en negativ konsekvens på akvatisk miljø.

Hurtig stans av kraftverket er uheldig for akvatisk miljø (stranding av fisk, etc.). Alternativ 2 forutsetter langsomme nedkjøringer og installering av omløpsventil, noe som vil være en forbedring i forhold til i dag.

Drevjavassdraget er ikke et nasjonalt laksevassdrag, men er vernet under verneplan for vassdrag. Vernegrunnlaget er elveløpet mellom Drevvatn og utløpet i havet og deltaet ved utløpet, med stort biologisk mangfold knyttet til våtmarksområder. Ettersom Kaldåga allerede er fraført vann på strekningen mellom Envatn og utløpskanalen for dagens kraftstasjon, vil tiltakene ved alternativ 1 ikke ha påvirkning på vernegrunnlaget. Ved alternativ 2 vil en strekning på ca. 450 meter av elva nedstrøms dagens utløp bli fraført vann. HK er ikke kjent med at strekningen har spesiell verdi for naturtyper eller arter. Ut fra vernegrunnlaget og at Kaldåga allerede er utnyttet til kraftproduksjon, vurderer HK at opprustingen eller utvidelsen av Kaldåga til kun i ubetydelig grad å forringe verneverdiene.

Alternativ 1 og 2 innebærer å fjerne eksisterende rørgate. Dette vil være positivt for landskaps- og brukeropplevelsen. Økt slukeevne for disse to alternativene fører til at noe mer av vannet går via kraftverket i flomperioder, men HK mener forskjellen er så liten at det ikke vil gi betydelig landskapsmessig påvirkning.

Inntaksområdet og øvre del av Kaldåga kraftverk inngår i sommerbeite 2 for rein, lavereliggende sommerland. Den nedre delen av prosjektområdet inngår i høstbeite 2, tidlig høstland. I den øvre delen av tiltaksområdet, mellom inntaket og rørgaten, er det en drivingslei/flyttlei for rein. Økt aktivitet i anleggsfasen kan medføre at rein skyr området periodevis. Fjerning av den eksisterende rørgaten vil være positivt, da reinen lettere vil kunne passere området. Tiltaket er totalt sett positivt for reindrift (personlig meddelelse fra leder av Toven Reinbeitedistrikt Leif Aksel Renfjell).

HK har vurdert virkningene av alternativ 1 og 2 på følgende tema for å være ubetydelige:

- Vanntemperatur, is og lokalklima
- Ferskvannsressurser

- Grunnvann
- Rødlistearter
- Terrestrisk miljø
- Kulturminner og kulturmiljø
- Jord og skogressurser

Saksbehandling og høring

NVE mottok brev fra HK datert 13.04.2016 med anmodning om vurdering av konsesjonsplikt for opprustning/utvidelse av Kaldåga kraftverk. NVE sendte søknaden på begrenset høring til Vefsn kommune, Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune den 09.06.2016, med frist for høringsuttalelser satt til 10.08.2016. NVE mottok høringsuttalelse fra Nordland fylkeskommune innen fristens utløp.

Høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nordland er datert 11.08.2016, altså dagen etter høringsfristen. Vefsn kommune fikk innvilget utsatt frist for høringsuttalelse til 15.09.2016. Kommunen sendte sin uttalelse i brev datert 26.09.2016. Selv om høringsuttalelsene kom inn etter fristens utløp, har NVE valgt å ta hensyn til både kommunens og fylkesmannens uttalelser i saksbehandlingen. NVE sendte e-post til HK 26.09.2016 og anmodet om kommentarer til høringsuttalelsene. HK sendte sine kommentarer til NVE i e-post mottatt 10.10.2016.

Nedenfor gjengis de viktigste avsnittene i høringsuttalelsene. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige på [sakens nettside](http://sakens.nettside) på nve.no.

HK sine kommentarer til høringsuttalelsene som NVE mener er av betydning for vår vurdering, er referert i forbindelse med NVEs vurdering av saken.

Nordland fylkeskommune (07.07.2016, 201603090-4):

(...)

Miljøfaglig uttalelse

Friluftslivskartlegging

Kaldåga kraftverk ligger innenfor det registrerte friluftslivsområdet Toven. Området beskrives som et høystjellsområde med fiske- og jaktmuligheter. Etablering av rørgaten i tunnel vil være positivt for utøvelsen av friluftsliv, både visuelt og for bedre fremkommelighet. Økt slukeevne vil føre til redusert vannføring i elva. Så fremt dette ikke medfører negative konsekvenser for fisk i elva vil trolig friluftsjaktinteressene i området ikke berøres i nevneverdig grad.

Landskapskartlegging

Øvre deler av kraftverket ligger i landskapstypen kupert høgfjellandskap, som er preget av tekniske inngrep som ledningsnett. Nedre del av kraftverket er etablert i landskapstypen åpent dallandskap med innsjø, infrastruktur og jordbrukspreg. I verdivurderingen av landskapet i Nordland, er disse landskapstypene sammenlignet med lignende landskapstyper. Med bakgrunn i denne sammenligningen er landskapet i området hvor kraftverket ligger, vurdert å ha middels verdi. Rørgate i tunnel vil utelukkende være positivt for landskapet i området, da det vil fremstå som mindre preget av infrastruktur. Redusert vannføring i elva kan være noe negativt for landskapsopplevelsen for de som ferdes i området.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Kraftverket berører i dag seks ulike vannforekomster, ettersom kraftverket består av tre magasin. De er som følger: Kaldåga (152-6-R), Envatnet (152-470-L), Tovatnet (152-969-L), Utløpselv Kaldåvatnan (152-4-R), Kaldåvatnan (152-45377-L) og Buktelvvatnan (152-968-L).

Alle de seks vannforekomstene er registrert som SMVF (sterkt modifiserte vannforekomst) og har miljømålet godt økologisk potensial innen 2021. I følge www.vann-nett.no er det risiko for at vannforekomstene ikke når miljømålet. Årsaken til dette er for fire av vannforekomstene at de er vannkraftdammer, og for de to resterende at det ikke har vært krav om minstevannføring.

Kulturminnefaglig uttalelse

Tiltaket berører ikke kjente, verneverdige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for og potensialet for påvisning av nye, hittil ukjente, synes å være lavt. Vi understreker at det påligger utbygger en aktsomhets- og meldeplikt dersom det under arbeidet i terrenget skulle oppdages fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Kulturminnefaglig vurdering: arkeolog Trine Johnson

Faglige anmerkninger

Fylkeskommunen ser at både alternativ 1 og 2 vil medføre positive konsekvenser for friluftsliv og landskap. Fylkeskommunen ser også at alternativ 2 vil føre til en vesentlig endring, med bygging av ny kraftstasjon og redusert vannføring på ytterligere 450 m. Med tanke på at elva inngår i ett vernet vassdrag kan endringene i alternativ 1 og 2 medføre skade og ulempe for allmenne interesser.

Kunnskapsgrunnlaget i forhold til naturmangfoldloven §8

I søknadens kapittel 6 er det redegjort for tiltakets virkning for miljø, naturressurser og samfunn.

Vi har videre hentet inn kunnskap fra naturbase.no, vann-nett og landskaps- og friluftslivskartlegginger for Nordland. Forutsatt at denne kunnskapen legges til grunn for NVEs vurdering, mener fylkeskommunen at det foreligger tilstrekkelig kunnskap for å kunne fatte et vedtak i saken.

Fylkesmannen i Nordland (11.08.2016, 201603090-6):

(...)

Det er skissert to alternativer for oppgraderingen, men hvor også 0-alternativet er omtalt. Alternativ 1 er ikke fra vår side vurdert å gi vesentlige negative effekter for reindrift og allmenne interesser som biologisk mangfold, friluftsliv og landskap. Vi har således ingen innvendinger mot at oppgraderingen i form av etablering av vannveien i fjell og økt slukeevnen ikke underlegges konsesjonsplikt. Det at eksisterende rørgate i dagen rives ansees som en fordel for både reindrift og allmenne interesser tilknyttet landskap og friluftsliv.

Når det gjelder alternativ 2 innebærer denne løsningen også vannveien i fjell, økt slukeevne og fjerning av eksisterende rørgate, men i forhold til dagens utløp flyttes dette lengre ned i elva til ca. kote 72. Dette medfører at en strekning på ca. 450 meter av elva nedstrøms dagens utløp også blir fraført vann. Dette alternativet er av denne grunn vesentlig mer konfliktykt enn alternativ 1. De største konsekvensene er knyttet til selve vassdragsmiljøet. Redusert vannføring her vil forventelig gi mindre produksjon og endring i artssammensetningen av evertreter, samt forårsake en vridning mot mer tørketolerante arter i og langs den berørte elvestrengen. Selv om vannet slippes oppstrøms anadrom strekning og at det installeres omløpsventil, er det ikke utenkelig at tiltaket medfører en viss negativ effekt. Næringstilgangen (i form av driv) for anadrom fisk vil bli redusert i øvre del av den anadrome strekningen av Kaldåga.

Opplevelsen av fossen vil bli vesentlig forringet, noe som virker negativt for folk som bruker og oppholder seg i området. NVE må her ta stilling om virkningene av alternativ 2 for en del naturfaglige tema (først og fremst bunndyrfaunaen og landskap) er å anse som såpass store at de vil kunne være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. Fylkesmannen heller for alternativ 2 mot at utvidelsen kan medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget, jfr. vannressursloven § 8.

Vefsn kommune (26.09.2016, 201603090-8):

(...)

Vefsn kommune stiller seg positiv til tiltaket, det er likevel flere forhold som burde blitt belyst i høringspapirene, deriblant hvordan oppryddings og avslutningsarbeidet i terrenget skal utføres og hvor tunnelmasser o.l. skal deponeres. Vefsn kommune gir derfor sin tilslutning til søknaden på følgende vilkår:

- NVE må sette klare krav til hvordan oppryddings- og avslutningsarbeidet for fysiske inngrep i terrenget skal utføres.*
- Det må settes klare krav til hvor masser skal deponeres. Vefsn kommune har allerede planavklart område som har behov for masser (Drevjaleira) som tiltakshaver kan benytte seg av. Dersom masse skal deponeres annet sted, må dette avklares gjennom en reguleringsprosess.*
- NVE må sikre at tiltak utformes med tanke på vannmiljøet.*
- Vefsn kommune vurderer alternativ 1 som det beste alternativet og anbefaler å videreføre dette alternativet.*

Begrunnelse for vedtaket:

Alternativene for opprustning/utbygging av Kaldåga kraftverk vurderes som positive for landskapsbildet og reindriften, da rør i dagen legges i fjell. Opprustningen/utbyggingen kan også være positivt for den videre driften av kraftverket, i tillegg til at den kan gi samfunnsmessige ringvirkninger. Bruk av overskuddsmasser til oppfylling av allerede planavklart industriområde vil være god samfunnsøkonomi, og samtidig unngå etablering av nye sår i naturlandskapet.

Alternativ 1 ansees som det beste alternativet med tanke på det akvatiske miljøet i Drevjavassdraget. Samtidig er det flere forhold som burde blitt belyst som en del av søknaden og som er hovedårsaken til at konsesjon bes gitt på vilkår.

NVEs vurdering

I sine kommentarer til høringsuttalelsene av 10.10.2016 ber HK, på grunnlag av innkomne høringsuttaler og egne vurderinger, NVE å prioritere vurdering av konsesjonsplikt av alternativ 1. NVE har nedenfor utelukkende vurdert om alternativ 1 utløser konsesjonsplikt etter vannressurslovens § 8.

NVE skal på bakgrunn av konsesjonærens redegjørelse om opprusting og utvidelse av Kaldåga kraftverk beskrevet som alternativ 1, høringsuttalelsene og HK sine kommentarer til høringsuttalelsene, avgjøre om alternativ 1 medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha egen konsesjon etter vannressursloven (vrl) § 8.

Vrl § 8 slår fast at «Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget...uten...konsesjon fra vassdragsmyndigheten.» Alternativ 1 skal altså konsesjonsbehandles dersom det kan være til «nevneverdig skade eller ulempe» for allmenne

interesser. Det innebærer at NVE i nåværende fase må vurdere tiltakets mulige skader og ulemper. I dette tilfellet må NVE vurdere mulige nye virkninger sett i forhold til eksisterende situasjon. En avveining av både fordeler og ulemper blir først aktuelt dersom tiltaket faktisk skal konsesjonsbehandles.

NVE registrerer at ingen av høringspartene mener tiltaket ikke er godt nok opplyst til at det kan fattes vedtak i saken.

Kaldåga kraftverk med tilhørende reguleringssystem er lokalisert i Drevjavassdraget, som er varig vernet gjennom Stortingets vedtak i 1973 om Verneplan I for vassdrag. Reguleringssystemet til Kaldåga kraftverk omfatter flere magasiner og overføringer som ligger i fjellpartiet Toven, vest for Drevvatnet. Fallet utnyttes i Kaldåga kraftverk som ligger ved Drevvatn, med en driftsvannvei som i hovedsak består av rørgate i dagen. Vernegrnlaget er elveløpet fra Drevvatnet som renner i sørvestlig retning til utløpet i Vefsnfjorden. Ved utløpet har elva bygd opp et delta, Drevjaleira. Her ligger Drevjaleira naturreservat med et stort biologisk mangfold.

NVE noterer seg at Fylkesmannen i Nordland vurderer alternativ 1 til å ikke gi vesentlige negative effekter for reindrift og allmenne interesser som biologisk mangfold, friluftsliv og landskap. Fylkesmannen konkluderer med at alternativ 1 ikke utløser konsesjonsplikt etter vrl § 8. Både Fylkesmannen og de øvrige høringspartene ser det som positivt for reindrift, landskap og friluftsliv at eksisterende rørgate rives og ny driftsvannvei legges i rør i tunnel. NVE støtter dette synspunktet.

I avsnittet om «Faglige anmerkninger» skriver Nordland fylkeskommune i følgende: «*Med tanke på at elva inngår i ett vernet vassdrag kan endringene i alternativ 1 og 2 medføre skade og ulempe for allmenne interesser.* I telefonsamtale 17.01.2017 utdyper fylkeskommunen v/Mari Hulleberg at denne vurderingen er begrunnet i økt slukeevne for begge alternativene og følgelig redusert vannføring i Kaldåga. Vurderingen er hovedsakelig knyttet til virkningene av alternativ 2 ved at en strekning på ca. 450 m av elva nedstrøms dagens utløp også blir fraført vann. Med alternativ 1 skal slukeevnen i kraftverket øke fra dagens 3,6 m³/s til 4,5 m³/s. HK påpeker i sine kommentarer at normalsituasjonen i Kaldåga mellom dammen i Envatn og kraftstasjonen vil være uforandret. Det er kun i noen få tilfeller med store nedbørsmengder og smelting at det kan bli redusert vannføring i elva på grunn av mindre flomtap i systemet. HK har beregnet denne reduksjonen i flomtap og vannføring å utgjøre ca. 2 %. HK viser til at det vil være betydelige vannmengder i restfeltet i disse periodene, og selskapet mener derfor at vannføringen i elva ikke vil endre seg nevneverdig. NVE støtter HKs vurdering om at tiltaket ikke vil bidra til nevneverdig redusert vannføring i Kaldåga fra inntaket i Envatn til eksisterende utløpskanal.

Nordland fylkeskommune skriver at Kaldåga kraftverk berører seks vannforekomster som er registrert som sterkt modifiserte vannforekomst (SMVF), at disse har *godt økologisk potensial* (GØP) som miljømål innen 2021. Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av 04.07.2016 vedtatt den regionale planen for vannforvaltning i vannregion Nordland. Ingen av de seks vannforekomstene er oppført i vedtakets vedlegg 2 eller vedlegg 3. Dette innebærer at miljømålet for disse seks vannforekomstene nå er endret til dagens status, altså SMVF.

NVE tar til etterretning opplysningene fra fylkeskommunen at tiltaket ikke berører kjente, verneverdige kulturminner og at potensialet for påvisning av nye, hittil ukjente, synes å være lavt.

Vefsn kommune gir sin tilslutning til alternativ 1 på nærmere spesifiserte vilkår, deriblant at det må stilles krav til hvordan oppryddingsarbeidet i terrenget gjennomføres og hvor masser deponeres. I medhold av vilkårpunkt 16 i ervervs- og reguleringskonsesjonen, gitt ved kongelig resolusjon av 17.01.1958, plikter HK å utarbeide en detaljplan for landskap og miljø. Planen skal godkjennes av NVE

før anleggsarbeidene starter (jf. kapittel om videre saksbehandling). Kravene som kommunen tar opp knyttet til oppryddingsarbeid og massedeponering, er temaer som skal behandles i nevnte detaljplan.

I sine kommentarer til høringsuttalelsene opplyser HK at de planlegger å sette opp et nytt aggregat ved siden av eksisterende konstruksjon. Dette gjøres både med tanke på enklere tilkobling mellom ny vannvei og kraftstasjon, samt mindre risiko knyttet til bygningsarbeider på det gamle stasjonsbygget. HK understreker at eksisterende avløpskanal fortsatt vil bli benyttet. NVE har ingen innvendinger mot en slik løsning på det nåværende tidspunkt. Detaljer om hvor og hvordan aggregatet settes opp bør inngå i detaljplanen for landskap og miljø som NVE skal godkjenne.

Alle inngrep som planlegges gjennomført i alternativ 1 vil skje oppstrøms områder med verneverdier i Drevjavassdraget. Det er NVEs syn at alternativ 1 derfor ikke vil påvirke verneverdiene i vassdraget, jf. vannressursloven § 35 pkt. 2. Etter en samlet vurdering mener NVE at de miljømessige forholdene i vassdraget vil være like gunstige etter gjennomføring av alternativ 1, jf. vannressursloven § 35 pkt. 6.

På bakgrunn av opplysninger og vurderinger fremkommet om alternativ 1, og som er beskrevet over, er det NVEs vurdering at en opprustning og utvidelse av Kaldåga kraftverk i henhold til de fremlagte planene om alternativ 1 ikke vil medføre nevneverdige, nye skader eller ulemper for naturmiljøet og brukerinteresser i tiltaksområdet.

Forskrift om rammer for vannforvaltning (vannforskriften) § 12 omhandler nye inngrep i en vannforekomst. Ettersom tiltaket kan gjennomføres innenfor rammen av den eksisterende konsesjonen og ikke utgjør et nytt inngrep i vannforekomsten som påvirker miljøtilstanden i nevneverdig grad, vil tiltaket ikke bli omfattet av vannforskriften § 12.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at de fremlagte planene om opprustning og utvidelse av Kaldåga kraftverk i henhold til alternativ 1 ikke berører allmenne interesser i en slik grad at det utløser konsesjonsplikt etter § 8 i vannressursloven. Kaldåga kraftverk er lokalisert i et vernet vassdrag, men alternativ 1 vil ikke påvirke verneverdiene i vassdraget.

Alternativ 1 vil øke den maksimale slukeevnen med 0,9 m³/s, den maksimale ytelsen med 4 MW og den regulerbare kraftproduksjonen med 10,4 GWh (årlig middel).

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med de fremlagte planene for alternativ 1. Dersom planene endres vesentlig, må tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Basert på de fremlagte opplysningene om tiltakets virkninger, anser NVE at kravene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 om prinsipper for offentlig beslutningstaking er oppfylt.

Vedtaket er fattet under forutsetning av at tiltaket settes i gang senest innen fem år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 19. Det kan søkes om utsettelse én gang.

Videre saksbehandling

Ved en eventuell gjennomføring av planene om opprustning og utvidelse av Kaldåga kraftverk i henhold til alternativ 1, følger NVE opp planlegging, bygging og drift av tiltaket, inkludert avbøtende tiltak og håndtering av masser som drives ut, jamfør vilkårspost 16 i ervervs- og reguleringskonsesjon av

17.01.1958. NVE skal godkjenne detaljplanen for landskap og miljø før anleggsarbeidene settes i gang. Se [NVEs nettside om utarbeidelse av detaljplan](#) for ytterligere informasjon.

HK opplyser at tiltaket vil generere ca. 60.000 m³ tunnelmasser og at massene vil bli benyttet til allmenntilgjengelige formål eller legges i deponi i nærheten av kraftstasjonen. I følge Vefsn kommune er det allerede planlagt et område som har behov for masser (Drevjaleira) som tiltakshaver kan benytte seg av. NVE forutsetter at det gjøres rede for hvordan tunnelmassene skal avhendes i detaljplanen for landskap og miljø.

Vi gjør oppmerksom på at tiltakshaver selv må avklare forholdene til private interesser som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke privatrettslige forhold.

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

En utbygging med hjemmel i en konsesjon etter vassdragslovgivingen er fritatt for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.

Forholdet til energiloven

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg.» Av denne bestemmelsen følger at HK sine planer for Kaldåga kraftverk er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om konsesjon sendes NVE. For mer informasjon, se [NVEs nettside om temaet](#).

Forholdet til damsikkerhetsforskriften

HK planlegger å benytte en trykksatt inntakstunnel til Kaldåga kraftverk. Slike konstruksjoner omfattes av forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften), jf. forskriften § 1-4 fjerde ledd.

Dammer/vassdragsanlegg som kan medføre fare for menneske, miljø og eiendom dersom de bryter sammen, blir klassifisert i konsekvensklasse 4, 3, 2 eller 1. Andre anlegg blir satt i konsekvensklasse 0.

Etter § 4-1 i damsikkerhetsforskriften skal den ansvarlige for et vassdragsanlegg vurdere konsekvenser av brudd, svikt eller feilfunksjon og legge fram et begrunnet forslag til konsekvensklasse for NVE. Krav til dokumentasjon av konsekvensklasse er gitt i damsikkerhetsforskriften § 4-3. NVE fattet vedtak om konsekvensklasse med grunnlag i tilsendt dokumentasjon. I denne sammenheng er det viktig å merke seg at anlegg som er mindre enn visse grenseverdier, kan settes i konsekvensklasse 0 uten melding til NVE. Se damsikkerhetsforskriften § 4-1 og merknadene til damsikkerhetsforskriften § 4-1, fjerde ledd.

Vi viser til veileder for klassifisering av vassdragsanlegg (Veileder nr. 3/2014) for mer informasjon. Veilederen og annen nyttig informasjon finnes på [NVEs nettside om klassifisering](#).

Forholdet til forurensningsloven

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven og forurensningsforskriften etterleves ved gjennomføring av tiltaket. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Fylkesmannen i Nordland.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland
Nordland fylkeskommune
Statnett SF
Vefsn kommune